

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרון בארה"ק. רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
בנטיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת תרומה

בס"ד, עש"ק פרשת תרומה
ל' שבט תשע"א - שנה ב' גליון ג'

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש	ר"ת	ירושלים
4:40	5:55	6:34
4:54	5:56	6:30
4:59	6:01	6:35
4:50	5:52	6:31

נא לטמור על קדושת הגליון

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כה ב.)

אשר ידבנו ר"ת בנ"י שם ע"ב בחינת חכמה. 'לבו' בחינת בינה, כמו שכתוב בפתח אליהו (תיקו"ז יו. הקדמה אחרת) בינה לבא, ובה הלב מבין.

היינו שע"י שיעשו את המצוות בשלימות הכוונה לתיקון חלקי השכינה שנפלו בקל"י, אז יהיה בכוחו לעלות מ"ן אתעורותא דלתתא לאבא ואימא, כי הרי כל ענין העלאת מ"ן, הוא ע"י בירורי חלקי השכינה שנפלו ע"י ה' מלכים שמתו, כמבואר בארוכה בסה"ק עץ חיים (שער מ"ג ומ"ד דרוש ב.). וכמו שמבואר בשער הכוונות (קריאת שמע דרוש ו) וז"ל: וזאת היא עיקר כונתנו בענין התפלות והמצוות, לתקן את זו"ן, כדי שיכלו לעלות בסוד מ"ן אל או"א עתה בזמן החורבן, אשר הם נופלים ואובדים בעו"ה, ואנו צריכים להקימם ולהעלותם ע"י מעשינו הטובים.

ועי"ז ימשיך עליו מ"ד מוחין חדשים דגדלות לתורה ולעבודת הש"י, וזה שמסיים התורה 'ועשו לי מקדש' אתעורותא דלתתא, 'ושכנתי בתוכם' אתעורותא דלעילא, שכל העבודה היא שיהיה כדוגמא דלעילא כמו שמבואר בזוה"ק (ח"ג רפג:). עד שיהיה כללות התיקון של 'ושכנתי בתוכם' בבנין בית המקדש השלישי בב"א.

(רעוא דרעוין תשס"ט לפ"ק)

(דברים ל' ד), כדי להשלים לבושי נפשו ולתקנם שלא יהא לבושא דחסרא, ואז הם המצוות בשלימות, כי אם ח"ו יחסר אחד משלשה בחינות האלו, יצטרך לבא בגלגולים רבים עד שיקיים כל תרי"ג מצוות התורה בשלימות.

וע"י שיקיים את המצוות בשלימות במחשבה דיבור ומעשה, יתקן חלקי השכינה השייכים ותלויים בשורש נשמתו לתקנם, כי עיקר עבודת עם בני ישראל בתורה ותפלה ומעשה המצוות, הם רק תקוני השכינה לבנותה ולעשותה בקומה שלימה, כמבואר בזוהר הקדוש (ח"ג רפא). שבכל אורייתא ובפקודין דילה, לאו איהי אלא למפרק שכונתא.

וזה מה שמרמז כאן התורה שמדבר על כללות ענין קיום המצוות, איך הוא הדרך לקיים את כל התרי"ג המצוות 'דבר אל בני ישראל' בחינת דיבור, 'ויקחו' בחינת מעשה, 'לי' לשמי בחינת מחשבה, שיקיים את כל המצוות במחשבה דיבור ומעשה, ועי"ז 'תרומה' נוטריקון תרו"ם ה', שתתרום הה' אחרונה בחינת מלכות שהיא השכינה, ליחדה עם האותיות יה"ו, שיתעלו כל חלקי השכינה השייכים אליו לתקנם כמו שמבואר כאן בלקו"ת ממרן האר"י"ל, וזהו ג"כ הר"ת של ויקחו לי תרומה מ'את כ'ל הוא מלכו"ת, לרמוז שיקחו לי לשמי לרומם את שמו שהוא השכינה.

וממשיך התורה לומר מ'את כ'ל איש

פרש"י 'ויקחו לי תרומה' לי לשמי. והנראה לבאר כוונת רש"י. דהנה הפסוק הזה מדבר על כללות ענין ואופן קיום התרי"ג מצוות שצריכים עם בני ישראל לקיים, כמו שאמרו חז"ל במדרש (שמו"ד לג ו) וז"ל: 'ויקחו לי תרומה' הה"ד תורה צוה לנו משה (דברים לג ד) דרש רבי שמלאי, תרי"ג מצוות נתנו לישראל ע"י משה, שכן מנין תורה, ואם תאמר אינן אלא תרי"א ושתים היכן הם, אלא אמרי רבנן, אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמעום, ותרי"א אמר להם משה, שנאמר תורה צוה לנו משה מורשה וגו' אל תקרי מורשה אלא ירושה, ירושה היא לישראל לעולם.

וכן הוא בזוהר הקדוש (ח"ב קכת). וז"ל: פתח רבי שמעון ברישא ואמר, ויקחו לי תרומה וגו' האי מאן דבעי לאשתדלא במצוה, ולאשתדלא ביה בקודשא בריך הוא, אצטריך דלא ישתדל ביה בריקנייא ובמגנא, אלא אצטריך ליה לבר נש לאשתדלא ביה כדקא יאות כפום חיליה וכו', ורוח קודשא לאו הכי, אלא באגר שלים, ובאשתדלותא רב סגי, וברעותא דלביה ונפשיה, ולואי דיכיל למרווח ליה דישי מדוריה עמיה.

והנה ידוע מה שמבואר בזוהר הקדוש (ח"ג פג. שער הגלגולים הקדמה טז) שכל אדם מישראל צריך לקיים את כל התרי"ג מצוות התורה, במחשבה דיבור ומעשה, כמ"ש בפ"ך ובלבבך לעשותו

דברי תורה מרבתינו ז"ע

מבחינו ומאיר בכל העולמות, ובפרט באהבת ישראל ובהכנעה אמיתית, ודיבור אחד כראוי יעלה כל הדברים שנעשו בתמורה, כמעט (ויקרא כו י) 'יהיה הוא ותמורתו יהיה קודש' וכל המחשבות החיצונות יתבררו מנגה וכאור שבעת הימים יהיו, ובלבד הלב אמת אין עוד מלבדו, חזק ואמץ.

(אוצר החיים' מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

דָּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנֵנוּ לָבוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵתָם זָהָב וְכֶסֶף וְנֹחֶשֶׁת (כה ב-ג).

פרש"י אמרו רבותינו ג' תרומות אמורות כאן וכו'. ואפשר לרמוז דהנה התורה היא נצחית בכל זמן ובכל אדם, על פי מה שאמרו חז"ל במסכת אבות (פ"א מ"ב) שמעון הצדיק היה משיירי כנסת הגדולה, הוא היה אומר, על שלושה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים. והוא 'ויקחו לי תרומה' ופרש"י ז"ל, לי לשמי, מרמוז 'על התורה' שהיא שמוותו של הקב"ה כמבואר בוהר הקדוש (ה"ב קכד). 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי' מרמוז 'על העבודה' כמו שאמרו חז"ל במסכת תענית (ב ע"א) איזו היא עבודה שהיא בלב הוי אומר זו תפלה. והוא 'ידבנו לבו'. 'וזאת התרומה אשר תקחו מאתם וגו' מרמוז על גמילות חסדים. והוא 'ועשו לי מקדש' שאתם בעצמכם תהיו בית המקדש ע"י שיקיימו את השלשה דברים האלו, ואז 'ושכנתי בתוכם' ועי"ז יהיה קיום העולם.

(מעשה שלום' מרבתינו שלום מקאמרנא)

כָּכֹל אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵרָאָה אוֹתָךְ אֵת תְּבִנֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֵת תְּבִנֹת כָּל בְּלִיָּו וְכֹן תַּעֲשֶׂוּ (כה ט).

'אותך' מלא ואו. כמעט 'ועשו לי מקדש' שיתקדשו כל כך עד שהם בעצמם יהיה מקדש השם, ברמ"ח אברים שלהם המקודשים, כמו רמ"ח אברים של משה, שהם עצמם משכן ומקדש השם, בית להשם יתברך. ובא המצוה על כל ישראל 'ועשו לי מקדש' במספר תשעה הייות עם תשעה נקודותיו שעולה 'ועשו לי מקדש', לעשות עצמו כסא להשכינה כמבואר בדברי מרן האריז"ל, מובא בספר שערי ציון (שער ב' תיקון הנפש), ואז 'ושכנתי בתוכם' אכ"ר. לזה אמר 'ככל אשר אני מראה אותך' הדיוקן שלך, והוא [משה רבינו] כבר נודרך לכתובות תבנית המשכן, ולכתובות תבנית כל בליו, ובא המצוה 'וכן תעשו' שהם יזכרו ג"כ למדריגות חשמל לאספקלריא המאירה. והוא מרמוז 'אותך' מלא ואו, ומדריגות משה ואו אספקלריא המאירה (יבמות מט:), 'וכן תעשו' גם הם בני ישראל יזכרו ותיקון כה.

(היכל הברכה' מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

וְנָתַתָּה עַל הַשְּׂלֵחָן לֶחֶם פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד (כה ל).

והנה פשטא דקרא נצמוינו להסדיר לחם הפנים לפני ה' תמיד. אך יש לרמוז עוד בזה ע"פ מאמרם ז"ל (שבת לג.) סימן לגסות הרוח עניוּתא. ואמרתו מעם לדבר דבאמת באור פני מלך חיים (משלי טו טו) וברכה וכל טוב, וכל זה הוא כשארם מקטין עצמו עד למאוד, כמאמר התנא (אבות פ"ד מ"ד) מאוד מאוד הוי שפל רוח. ואזי נתקיים בו אני אשכון את דכא (ישעיה נז טו), וממילא ברכה וחיים ופרנסה הכל, אבל כשארם מתגאה אוי אין אני והוא יכולים לדור בעולם (סוטה ה), ומסתיר הקב"ה פניו מאדם, נמצא פני אדם המתגאה אינו לפני השם, כי כביכול הבורא יתברך הסתיר עצמו מהמתגאה. ולזה רמזה לנו התורה 'ונתת על השלחן לחם' היינו אם תרצה שלא תפסוק פרנסתך, או 'פנים לפני תמיד' כלומר תראה להשפיל עצמך עד למאוד, וישכון במחיצתך שכנית אל, והוא 'פנים' כלומר הפנים שלך יהיה 'לפני תמיד' שלא אסתיר עצמי ח"ו מאתך, ועי"ז יהיה שפע וברכה בכל העולמות.

(זכרון דברים' מרבתינו אלכסנדר סעגור מקאמרנא)

דָּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנֵנוּ לָבוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי (כה ב).

'מאת כל איש אשר ידבנו לבו' המקדש איזה דבר לקדושה, ממשיך רוח קדושה על אותו דבר, מסוד התרומה, ומפריש דבר זה מהקליפה. ויש נגדה תמורה" סוד קליפות נגה, אשר משם בא כל הפניות ומחשבות זרות רחמנא ליצלן, וכל דברים הנעשין שלא לשמא דקב"ה, הם בהיכלי תמורים.

ושמעתי ממורי דודי רבינו צבי הקדוש מוידמישוב זצ"ל שאמר לי פעם אחד. בני, בעת היותי כבר ארבעים, מתיירא הייתי עדיין שמא חלילה עדיין אני מקליפות נוגה, וראה מורי שנשנתה צורתי מפחד, ואמר לי בני מפני מה אתה מתחלחל כל כך, תדע בני שאף בעת לעת זקנתי, בכל עת אני מתיירא ומפחד האם יש בי איזה דבר מקליפות נוגה, כי היא קליפה תקיפה מאוד וצריך בדיקה יתירה ופשפוש רב. ואמר לי, בני חביבי, הידעת שיש בחינות עתיק בקליפה, בודאי קליפה זאת עתיק דקליפה הוא דבר דק וקלוש מאוד, ובדבר קטן ובמחשבה קטנה שלא לשמא נעשין חלילה מרכבה לעתיק דקליפה, ועל דבר זה ידעו כל הדוים.

ואמר לי, בני חביבי הראית מה שכתב (ויקרא יג ט) 'קרח הוא טהור הוא' שמדבר מאיש צדיק, שמגודל פחד השם נפלו ממנו כל שערות ראשו, ומכל שכן כל מותרות תאות עולם הזה, הראית שכתב (שם טז) 'וכי יהיה בו נגע לבן אדמדם טמא הוא' מעתה בני יהיה פחד השם לנגד עיניך וחזק בתורה ועבודה, כי בקל יוכל לדחות משני עולמות רחמנא ליצלן.

ומשל על זה אמר איש אלהים רבינו הקדוש מו"ה אלימלך מליזענסק זצ"ל שלא כל הדברים המאירים הם זהב, כי יש עץ נירקב, המאיר באישון לילה. ושמעתי ממו"ח הצדיק המפורסים מו"ה אברהם מרדכי מפינמשוב זצ"ל שסיפר לי משם מרן אלקי הבעש"ט זצ"ל, שפעם אחד ראה איש צדיק אחד, ואמר שבעולם התמורות משחקן מאיש זה, כי איש צדיק זה היה מפליא בצדקתו ובפרישות וסגופים והארות נפלאות, אבל נתערב בו כוונה שיזכה לרוח הקודש, ועל ידי כוונה דקה זאת שלא לשם שמים, הלכו מעשיו לעולם התמורות, ושחקין שם עליו שעל ידי דבר קטן כזה מפסיד מדריגתו בקדושה. ובאמת טעו בזה כמה גדולי עולם שהלכו בפרישות וקדושה, וזכו לכמה הארות מאור אין סוף ומדריגות, ולא ביחנו עצמן בבדיקה יתירה ובחיפוש גדול, וסברו בנפשם שכבר יצא ידי עבודה התמימה, ועדיין היה איזה חלק בהם מהג"ל מעולם התמורה, ועי"ז זה נכנס בלבם מהתמורה חכמות זרות ודרכים משונים מסוכנים. דרך רחוקה (במדבר ט' נקוד על ה'), איש רחוק ואין הדרך רחוקה, כי קרוב אליך הדבר מאוד ובלבד בפיך ובלבדך לעשותו (דברים ל ד) לשמא דקב"ה.

ועל ידי שכליות זרות ודרכים רחוקים, חדשים מקרוב באו, אשר לא עלה ולא יעלה על לב זך בזכות לב משכיל אמת, אשר טעו והטעו את הרבים לבטל ולפרוק עול תורה ומצות בחכמות זרות עקומות ועקושות. ואף שאבאמת גילה לנו מרן אלקי הבעש"ט כמה חכמות רמות וקדושת נפלאות מפלאי תמים דעים, אשרי עין ראתה כל אלה בדרכי עבודה התמימה וביחודים נפלאים, ובליומוד תורה ביחודים נפלאים, ולעשות כל המעשים ביחודים נפלאים, והיאך להשיג כל המדות טובות ענוה ויראת חמא וקדושה וטהרה, ולהיות שפל ונבזה לפני הפחות שבישראל, אשר עי"ז חכמתו בקל יוכל להשיגם, אבל חלילה לא בדרכים כאלה. ותהלה לאל עי"ז שימוש צדיקים אמיתים, וכתי להרבה ענינים מחכמתו הרמה.

ומעתה בני חזק ואמץ בתורה ובתפלה בזמנה, בהארה נפלאה ובדביקות עצום. והבחינה אם הלכו מעשיך לרצון, אם אחר לימוד התורה ותפלה במדריגה הג"ל, לבך נכנע באמת לפני כל אשר בשם ישראל יכונה, כולי האי ואולי שעליו לרצון. ואם תאמר, עבד שרבו מדקדק עמו כל כך מה תקנה יש לו. אל תאמר כך חלילה, אלא חזק ואמץ בתורה ומעשים טובים ותפלה, ותשמור נפשך הרבה בבדיקה יתירה בחיפוש אחר חיפוש שיהיו כל מעשיך לשם שמים, ואז דיבור קטן

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמורנא זי"ע

זמן הנחת התפילין. סימן ל

- א. אסור להניח תפילין בלילה {א} והמניחם עובר בלאו ועשה^א, וכן אסור להשהות אותם על ראשו אחר צאת הכוכבים^ב, ואם טעה והניח תפילין שסבר שהוא יום, כשהגיע היום ימשמש בהם ויברך עליהם
- כי הברכה הראשונה היה לבטלה^ג:
ב. כשרוצה לצאת לדרך בהשכמה אסור להניחם, אלא אם צריך לשומרם מותר אף בלילה כיון שמכוין שלא לצאת בו ידי מצוה^ד:

זר זהב ~~~~

- {א} **והמניחם**. הרמב"ם (פ"ד מתפילין ה"א) והראב"ד רוב ראשונים^א פסקו דלילה לאו זמן תפילין, אלא שמרן הרב בית יוסף לא הכריע הלכה, כי אין נפקא מינה כל כך לדינא כי כולם מודים שאסור להניחם, אבל עיקר הלכה דלילה לאו זמן תפילין, כיון
- שהוא פלוגתא בין הפוסקים והזהר^ה ומרן האר"י^ו הסכימו דלילה לאו זמן תפילין הלכה כדבריהם, כמבואר ברדב"ז (ח"א סימן ח)^ז ובמשאת בנימין (סימן סב)^ח, ולא יערער על זה אלא לב רע והמשכילים יזהירו כזהר:

מסגרת השולחן ~~~~

- א. **גמ'** מנחות (לו): אמר רבי אלעזר כל המניח תפילין אחר שקיעת החמה עובר בעשה, ורבי יוחנן אמר עובר בלאו. **וברמב"ם** (פ"ד מתפילין ה"א) - וכל המניח תפילין לכתחלה אחר שתשקע החמה עובר בלאו שנאמר ושמרת את החקה הזאת וגו' מימים ימימה. ועיין בכ"מ דהרמב"ם פסק כר' יוחנן ע"ש.
- ב. **רמב"ם** שם - מי שהניח תפילין קודם שתשקע החמה וחשכה עליו אפילו הן עליו כל הלילה, מותר ואין מורין דבר זה לרבים אלא מלמדן את הכל שלא יניחו תפילין עליהן בלילה, אלא יחלצו אותן משתשקע החמה. **ובשר"ע** ס"ב - אסור להניח תפילין בלילה, שמא ישכחם וישן בהם אם הניחם קודם שתשקע החמה וחשכה עליו, אפילו הם עליו כל הלילה, מותר ואין מורין כן.
- ג. **באר** סק"ג כתב - יש להסתפק אם טעה והניח קודם יום ויברך אי צריך למשמש ולברך עוד ביום, ומסתבר כיון דמדאורייתא לילה זמן תפילין, סמכינן אברכה ראשונה דלילה. וכן בהגהות **מהר"א אזולאי** על הלבוש סק"ג כתב - בירך על התפילין בלילה או שהיה סבור שהוא יום ועדיין לילה, אין צריך שוב לברך עליהן כשיגיע זמנו, דק"ל לילה זמן תפילין הוא אלא שאין מורין כן, מספר זכרון משה [מובא בברכ"י סק"ג ובשע"ת סק"ג]. אמנם רבינו הכריע כהרמב"ם דלילה לאו זמן תפילין הוא לכן צריך לברך. וכן מש"כ **בהגהות רעק"א** - אם בירך בהשכמה נלע"ד דינו חוזר ומברך כיון דדעת הרבינו פרץ הובא בטור דלכתחלה מברך כשמניחה בהשכמה, אם כן אינו חוזר ומברך מספק שמא הלכה כהר"פ, ע"ל. וכתב הב"י דרבינו פרץ חולק על הרמב"ם דסבר הר"פ כמ"ד לילה זמן תפילין הוא אבל להרמב"ם דלילה לאו זמן תפילין הוא אינו מברך. אמנם רבינו שהכריע כהרמב"ם לכן כתב כשהגיע היום ימשמש בהם ויברך עליהם כי הברכה הראשונה היה לבטלה.
- ד. מובא בב"י.
- ה. עיין בזוהר ח"ג פ' ואתחנן דף רסה ע"א.
- ו. **פלי"ח** (שער התפילין פ"ז) כתב - אמנם ע"י התפלה שאנו מתפללין, ויחוד ק"ש שאנו מייחדין בכל יום, אנו מגדילין את ה"א, ובאים בתוכו המוחין מלמעלה. ואחר התפלה חוזרין ומסתלקין, ועכ"ז נשאר הרשימה והארה כל היום, לכן כל היום זמן התפילין. אך בלילה מסתלקין גם אותה הרשימה, כי לילה לאו זמן תפילין. לכן מהראוי שלא יסורו לפחות עד שיאמר עלינו, להעמיד הארת מוחין דועיר אנפין. וכו' שם בשער עולם העשיה פ"א. **ובשע"ת** (תפלת מנחה דרוש ב) כתב - היה נוהר מאד לא להיות מעוטף בטלית ותפילין אחר שקיעת החמה ותיכף היה מסירם מעל ראשו והיה חושש בדבר זה מאד. ושם (תפילין דרוש ה) כתב - ואמנם בשעת ק"ש ותפלה יש בנו כח להחזירם בו ואחר התפלה מסתלקין, אבל עכ"ז נשאר שם כל היום קצת רשימו של הארה, ולכן כל היום הוא זמן תפילין, אבל בלילה מסתלק אפילו הרשימו ולכן לילה לאו זמן תפילין. וכו' שם בכונות הברכות ע"ש. ע"ע בכף החיים סימן יח סק"ב.
- ז. וז"ל: דין שאינו מוזכר ההיפך בש"ס ופוסקים יש לילך אחר דברי קבלה, וגם במקום שיש פלוגתא בין הפוסקים דברי קבלה יכריע, ע"ש. וכו' שם סימן ל"ו מ"ט פ'. מובא בשע"ת סימן כה סק"א.
- ח. וז"ל: הדרך השני לילך אחר רוב בניו ומנין, הרי לפניך ספר הזוהר שהוא שקול יותר מכל המחברים שאחר חתימת התלמוד, ואם יהיו כל המחברים בכף מאזנים אחד וספר הזוהר לבדו יעלה בכף שניה, מכריע הוא את כולם, הרי עדיף מרוב בניו, וכמ"ש בית יוסף דאזלינן בתר הזוהר נגד שאר המחברים, ע"ש. ע"ע בשו"ת סימן נח סק"א, קכח סק"ה, קלט סק"א.
- ט. **גמ'** מנחות (לו): היה משכים לצאת לדרך ומתיירא שמא יאבדו מניחן וכשיגיע זמנו ממשמש בהן ומברך עליהן. הבית יוסף (ד"ה וכתוב בסמ"ק) כתב וז"ל: וכתוב **בסמ"ק** (סימן קנ) דהא דשרי למשכים לצאת לדרך להניחם מיד במתיירא שמא יאבדו היא, ובהגהה (שם) כתב ונראה דאפילו בלא חששא דשמא יאבדו מותר להניחם לכתחלה קודם היום בהשכים ויצא לדרך דליא למיחש שישן כיון שהשכים לצאת ע"ל. ומדברי הפמ"ג (משב"ז סק"ה) ומביאור הגר"א מתבאר דחילוק בין הסמ"ק להגהת הסמ"ק, דהסמ"ק סבר לילה לאו זמן תפילין הוא לכן דווקא במתיירא שמא יאבדו דהיינו שצריך לשומרם אז מותר להניחם אף בלילה, והגהת הסמ"ק סבר דלילה זמן תפילין הוא לכן כתב דאפילו בלא חששא דשמא יאבדו מותר להניחם לכתחלה, ובשר"ע ס"ג פסק כהגהת הסמ"ק כיון דהמחבר סובר לילה זמן תפילין הוא, אמנם רבינו הכריע כהרמב"ם דלילה לאו זמן תפילין הוא לכן פסק כהסמ"ק.

מעשה אבות

שנסתלק רבינו נאנח ואמר אל הרבנית: הנה אנחנו הולכים ומזקינים ואין בידינו מאומה לבוא לפני מלך מלכי המלכים, ענתה לו הרבנית: במסלייה נעלה. בחמשה בנינו אשר שמותיהן מרומזו בתיבת במסלייה, ה"ה **ב'עריש**

מ'שה **ס'נדר** **ל'יפא**
ה'ירש, בכח תורתם וקדושתם נעלה, וביום ב' דר"ח אדר שנת תק"ס כאשר היה רבינו בעיר סיטרי נסתלק ושם מנוחתו כבוד, זי"ע.

בגליון ז' כתבנו על תולדות רבינו מאמר שלם ע"ש.

לאחרונה נתגלה בעיר סיטרי הבית החיים ומקום הציונים הקדושים של רבינו הגה"ק רבי **יצחק אייזיק מסאפרין** זצוק"ל, והקצות החושן והנתיבות המשפט ומהר"י ענול, זכרונם לברכה.

בשבי"ק ב' דר"ח אדר א' חל יומא דהילולא קדישא של הגה"ק רבי **יצחק אייזיק מסאפרין** זצוק"ל, **אבי שלשלת קאמורנא**. נולד לאביו הגה"ק ר' צבי בן הגה"ק ר' אלכסנדר בן הגה"ק ר' צבי, חתן הגאון הגדול המפורסם ר' יום טוב

ליפמאן הלוי העליר בעל **התוספת יום טוב** זצ"ל אב"ד דקראקא והגלילות יצ"ו. רבינו היה מגדולי תלמידי רבינו הקדוש רבי **אלימלך מליזענסק** זי"ע, ורבינו הקדוש **החזן מלובלין** זי"ע, ותלמיד חבר לגאון הגדול בעל **הקצות החושן** זצ"ל. השאיר אחריו חמשה בנים, הבכור הגה"ק רבי **צבי הירש מזידיטשוב** זי"ע בעל יצבי לצדיקי על הזוה"ק ועוד, והשני בדומה לו רבינו הגה"ק רבי **אלכסנדר סנדר מקאמורנא** זי"ע בעל הזיכרון דברים מייסד שושלתא קדישא לבית רבותינו הקדושים מקאמורנא זי"ע אשר לאורם ניסע ונילך עד ביאת הגואל, והשלישי הר"ק רבי **משה מסאמבור** זי"ע בעל היתפלה למשה, והרביעי הר"ק רבי **ישכר בעריש מזידיטשוב** זי"ע, והחמישי הר"ק רבי **ליפא מסאמבור** זי"ע. לפני

הרה"ק רבי מתתיהו בן רבי יהודה לייב דייטש - אשכנזי צוק"ל ג' אדר א' תשי"ח

תולדותיו ובית אבותיו

בעיר סטראפקוב היה גר יהודי מורס מעם אשר העיד עליו הרה"ק רבי ישראל מרוזין: כי הוא בבחינת יוסף הצדיק נוטר הברית, ושמו רבי יוסף בן רבי יהודה אריה דייטש זצ"ל, נסתלק ביום י"א אייר תרי"א בקיצור ימיו ושנותיו, בהותירו אחריו בנו הקטן רבי יהודה לייב, הילד רבי יהודה לייב אע"פ שנתייתם בהיותו כבן שמונה שנים עלה מעלה מעלה בתורה ובעבודת השם, כאשר הגאון רבי חיים יוסף גאטליב זצ"ל אב"ד סטראפקוב ובעל 'טיב גיטין וקדושי' פרש חסותו עליו ואמצו וגדלו כבן יחיד ממש. גם נסע להסתופף בצל הרה"ק רבי חיים מצאנז זצ"ל בעל הידברי חיים, וכן דבק בצל בנו הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינווא זצ"ל שנתקבל לאב"ד בעיר סטראפקוב לאחר הסתלקותו של רבו ומאמצו בעל הטיב גיטין וקדושי. ולאחר מכן הסתופף בצל בנו הרה"ק רבי יששכר בער מציעשניב זצ"ל. בהגיעו לפרקו נשא לאשה את הרבנית מרת חנה ע"ה בתו של החסיד הנגיד רבי יעקב אברהם ראש הקהל דעיר רימנוב. מגדולי חסידי הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זצ"ל וחתנו [לוקח בתו מרת ראצע] של הגאון הקדוש מגדולי רבני אונגארין רבי ברוך אברהם בינדגער זצ"ל אב"ד ביקאווסק והאנעשוויץ והגיליות, שהיה מצד אביו דור רביעי לבעל היבית שמואל' על אבן העזר, ומצד אמו נכד הב"ח ולמעלה בקודש עד המהרש"ל ורש"י הקדוש, והיה מגדולי תלמידי החוזה מלובלין המגיד הקדוש מקאזניץ הרה"ק רבי מאיר מפרימשלאן והרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זכרונם לברכה. בבית גדול ומיוחס הזה והספוג בתורה וביראת שמים ובחסידות נולד ביום ב' טבת תרנ"ב יומי דחנוכה בנס הקטן, ונקרא שמו מתתיהו ע"ש מתתיהו בן יוחנן כהן גדול החשמונאי.

ארץ הקודש

ארץ אשר עיני ה' אלוך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, ארץ אשר כל מי שבשם ישראל יכונה מצפה לחונן את עפרה, אזר רבי יהודה לייב את חלציו יחד עם אשתו ובניו, ביניהם בנו היניק מתתיהו שהיה אז כבן י"ד שנים, ויצאו לדרך רחוקה וקצרה, רחוקה בריחוק מקום, וקרובה ללבם להשתקע בעיר הקודש והמקדש ולעלות מעלה מעלה בעבודת השם. ובכן בשנת תרס"ו זכו לחונן את עפר ארץ ישראל, ונשתקעו בעיר העתיקה בירושלים עיר הקודש מול מקום המקדש, בו נתקשרו אל אנשי ירושלים של מעלה, ובמיוחד נתדבקו בצל הרה"ק רבי דוד צבי שלמה בידערמאן מלעלוב זצ"ל, וקבלו לרבו המובהק ועל פיו ישק כל דבר, וכמים הפנים אל הפנים היה חביב רבי יהודה לייב מאוד בעיני רבו, ואמר פעם לבנו רבי מתתיהו: אביך יהודה לייב איז אימציין צווישען הונדערט יודען.

בברית הנישואין

בהגיעו לפרקו דיברו בו נכבדות עם בתו של הרה"ק רבי משה וואלדמאן זצ"ל מחסידי הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זיע"א, אשר עלה לארץ הקודש בעודו בשנת הבחרות ונתדבק בצל הרה"ק רבי דצ"ש מלעלוב זצ"ל חתנו [לוקח בתו מרת אסתר] של הרה"ק רבי מהר"ם צבי געריש [גליקזאהן] זצ"ל, משמשו של

אביו הרה"ק רבי אלעזר מנחם מנדל מלעלוב זצ"ל. צער גדול בניס ממש היה לו לרבי מתתיהו כאשר ששה מצאצאיו נפטרו על פניו בעודם בשנותיהם הראשונות, ועל כולנה גדל צערו כאשר נסתלקה לו אשת נעוריו בלא שישאר אחריה זרע אחד של קיימא. לאחר הסתלקותה נשא לאשה בזיוו"ש את אחות אשתו הראשונה הרבנית המפורסמת ביראת שמים ובצניעות ובחסידות טהורה מרת מרים יהודית ברכה ע"ה, בעידוד הרה"ק הרדצ"ש מלעלוב זצ"ל שלא לחשוש לכלום, ואמר בלשון קדשו: זיידענע פארהינגלאך וועלן נאך היינגען אונטער זיינע פענצטער [וילונות משי עוד יתלו מאחורי חלונותיו], ובכן ברכת הרבי מלעלוב ליווה אותם לכל אורח חייהם, ונולדו להם בנים ובת זרע של קיימא יראים ושלמים מסלתה ומשמנה דעיר הקודש ירושלים.

הישיבה הקדושה

שבתי בבית ה' כל ימי חיי זאת היתה שאיפתו של רבי מתתיהו, ועל כן יסד וכוון הישיבה הקדושה אנשי מעמד בעיר הקודש ירושלים, בה למדו בני תורה המסולאים בפז תחת הנהגתו של רבם ראש הישיבה רבי מתתיהו, אשר היה רב חיליה ורב גובריה בעומק התורה רואים בתשובה היחידה אשר נשאר ממנו בענין לאו הניתק לעשה כשהעשה הוא מצות עשה שהזמן גרמא, איך שהוא חושף זרועו בים התלמוד מפרק הרים ומשבר סלעים בהווית דאביי ורבא ראשונים ואחרונים. בישיבה הקדושה התרכזו טובי הלומדים מעיר הקודש ירושלים, וברבות הימים נתגדלה והוקמה בה גם ישיבת המקובלים המתנוסס לתפארת עד היום הזה, כאשר לאחר הסתלקותו עמדה ראשות הישיבה בראשות הדיין הגאון רבי דוד יונגרייז זצ"ל ושני בניו הגדולים הגה"ק רבי יהודה אריה זצ"ל והגה"ק רבי יוסף אליהו זצ"ל, זכתה הישיבה והרבה מתלמידי חכמיה של ירושלים אשר מפארים את כותלי המזרח הלא המה מפרי גידוליה.

בכס הנהגה

אם אין קמח אין תורה, וכדי להחזיק הישיבה הקדושה נשא רבי מתתיהו את רגליו במדינות נכר בארצות הברית להתרים בני ישראל למען מצוה גדולה זו של החזקת תלמידי חכמים. בשנים ההם היה מצב הרוחני אצל אחינו בני ישראל במדינת אמריקה בשפל המדרגה, ורבי מתתיהו כאשר ראה זאת הפריח בהם רוח חיים, והחל להרבות תורה ולנוטע יראת שמים בלב אחינו בני ישראל, מראה פניו והדרת כבודו ויראתו שקדמה לחכמתו ובהתלהבות החסידות אשר קנה מרבותיו הקדושים, החדיר בלב כל אחד ואחד מיישראל והחזירם למוטב, עד שבעיר הבירה שיקאגא נתלקטו אליו חסידים ואנשי מעשה וקבלו אותו לרבם המובהק, שידריכם הדרך אשר ילכו בה והמעשה אשר יעשו, וארבע שנותיו האחרונים לא חזר משם לביתו אלא נשאר לימיו אחינו בני ישראל שישארו בצל אביהם שבשמים, והוציא לאנשים ונשים הפשוטים ספר בשפת האידיש בשם דברי מתתיהו ובית דוד, שם הוא מבאר סדר השתלשלות הדורות מאדם הראשון ועד ימינו עתה, לחזק האמונה הצרופה בלב המוני ישראל, וכן הו"ל ספר זכרונות שמואל ומהרי"ל שם מבאר ג"כ בשפת האידיש על סדר פרשיות התורה כל

התרי"ג מצוות כדרך ספר החינוך בלשון קלה ומבוררת, שידעו פרטי ופרטי ההלכות לדעת המעשה אשר יעשו. וראו ממש אצלו דברים נפלאים ממש כדרך הצדיקים הקודמים, וכפי שסיפר תלמידו ומשמשו הנאמן הגה"ק רבי משה גרשון גאלדצווייג זצ"ל: שפעם אחת כששכב על ערש דווי בבית החולים בחו"ל ועל שבת קודש נשאר רבי מתתיהו לבד בבית החולים, בליל שבת קודש כשנתעורר רבי משה גרשון בביתו משנתו ראה לפניו ג' אנשים מלובשים בבגדי שבת כמנהג ירושלים, ואחד מהם היה הרה"ק הרדצ"ש מלעלוב ובנו רבי שמעון זצ"ל ועוד אחד שלא הכיר, והביטו עליו ושמע איך שהם מלחשים: יראה זרע יאריך ימים. ביום הראשון כשנסע לבית החולים אצל רבו אדמו"ר רבי מתתיהו, ויהי אך כאשר נכנס לחדר, לחש לו רבו ואמר לו: אני שלחתי לך בליל שבת קודש את רבותי מלעלוב ואבי מורי רבי יהודה לייב, שלפני זה היו אצלי כאן בבית החולים ושרנו זמירות שבת קודש בקול גדול כדרך רבותינו מקארלין, וכשנפרדו ממני אמרו לי: יראה זרע יאריך ימים, ובקשתי מהם שילכו גם כן לבית ידידי רבי משה גרשון, אשר הוא משתדל ועושה למעני למעלה מכוחותיו, וראו אצלו ממש גילוי צדיקים אשר הוא כידוע יותר מגילוי אליהו.

הסתלקותו

בשנת תשי"ח כאשר נתגבר עליו חוליו שהיה חולה כמה וכמה שנים מקודם, חזר לביתו בעיר הקודש ירושלים, ובחודש שבט תשי"ח נכנס לבית החולים הר הצופים בירושלים, ושכב שם עשרים ימים עד להסתלקותו ביום ג' אדר א' תשי"ח, ופלא גדול העידו הרופאים: שכל הזמן אשר שכב בבית החולים אע"פ שהיה המצב מתוח מצד המלחמות, לא הפגינו ולא נפל שום פגז אחד בסביבות בית החולים, ובאותו היום שנסתלק נפגז אוטובוס על אם הדרך לביה"ח, ונהרגו כמה וכמה אנשים הי"ד, וראו בחוש שזכות הצדיק הגיון על כל הסביבה. ביום החמישי לפני הסתלקותו כשביקרו אצלו אשתו ובניו, אמר להם בזה"ל: תחא מיתתי כפרה לכל ישראל, אני מעיד עלי שמים וארץ שלא רציתי לחיות כי העולם חסר לי, אלא כל חיותי למען הרבות כבוד שמים, ואם רצון הבורא כך אני מקבל זאת באהבה, עוד מעט אתראה עם הצדיקים רבותי הרה"ק הרדצ"ש מלעלוב והרה"ק רבי שלמה מזוהעיל זכרונם לברכה, ויהי רצון שיבוא הקץ על צרות ישראל. בחצות ליל שישו אור ליום ג' אשר א' תשי"ח כשהוא אך ורק בן נ"ו שנים נסתלק לגנוי מרומים, וזעק בקול גדול אשר נשמע בכל בית החולים: שמע ישראל... ורוכב ערבות שש ושמח בבוא אליו נפש נקי וצדיק. עקב ההפגזות נערכה הלוויה ביום שני ו' אדר א', כאשר רבים מבני ירושלים ובראשם הרה"ק בעל הבית ישראל מגור זצ"ל מלווים את מיטתו, ונטמן במרומי הר הזיתים חלקת הנביאים מול מקום המקדש.

יחוס בית אבות

בנו הגדול הגה"ק רבי יהודה אריה מהר"ם צבי דייטש זצ"ל.

חתנו יבלחטי"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.